

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770

LĒMUMS PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2012. gada 9. maijā

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Gunārs Kūtris, tiesneši Kaspars Balodis un Sanita Osipova,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto Leona Cēberga (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (ieteikums Nr. 66/2012),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu izvērtēt Izglītības likuma 50. panta 1. punkta (turpmāk – apstrīdētā norma) atbilstību Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 1. un 106. pantam.

2. Apstrīdētā norma noteic, ka par pedagogu nedrīkst strādāt persona, kas sodīta par tīšu noziegumu un nav reabilitēta.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, Satversmes tiesa izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības nav mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Papildus tam Satversmes tiesas likuma 20. panta sestā daļa noteic, ka, izskatot konstitucionālo sūdzību, Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu gadījumos, kad sūdzībā ietvertais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Pieteikuma iesniedzējs apstrīd likumu atbilstību Satversmei. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu šāds prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Pieteikums iesniegts kā konstitucionālā sūdzība. Līdz ar to tam jāatbilst Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktajām prasībām.

5.1. Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punkts un 19.² panta pirmā daļa noteic, ka personai ir tiesības iesniegt pieteikumu (konstitucionālo sūdzību) tai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā. Saistībā ar šo kritēriju Satversmes tiesas likuma 19.² panta sestās daļas 1. punkts konstitucionālās sūdzības iesniedzējam uzliek pienākumu pamatot, ka ir aizskartas viņam Satversmē noteiktās pamattiesības. No minētā izriet nosacījums, ka persona var vērsties Satversmes tiesā tikai tādā gadījumā, kad pastāv tieša saikne starp šīs personas pamattiesību ierobežojumu un pieteikumā apstrīdēto tiesību normu.

Pieteikuma iesniedzējs ir norādījis, ka apstrīdētā norma ir piemērota attiecībā uz viņu un pamatojis, ka tā radījusi Satversmes 106. pantā ietverto pamattiesību aizskārumu.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs vērsties Satversmes tiesā.

5.2. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta otro un ceturto daļu konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt tikai tad, ja ir izmantotas visas iespējas aizstāvēt minētās tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem (sūdzība augstākai institūcijai vai augstākai amatpersonai, sūdzība vai prasības pieteikums vispārējās jurisdikcijas tiesai u.c.) vai arī tādu nav. Turklāt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā pēc pēdējās institūcijas nolēmuma spēkā stāšanās.

No pieteikuma un tam pievienotajiem materiāliem secināms, ka Pieteikuma iesniedzējs savu pamattiesību aizsardzībai ir vērsies vispārējās jurisdikcijas tiesā. Pēdējās institūcijas nolēmums – Augstākās tiesas Senāta 2011. gada 5. oktobra spriedums – ir stājies spēkā tā pasludināšanas dienā. Pieteikuma iesniedzējs ir ievērojis likumā noteikto konstitucionālās sūdzības iesniegšanas termiņu.

Tādējādi pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrās un ceturtais daļas prasībām.

5.3. Pieteikumā ir sniegts lietas faktisko apstākļu izklāsts un tam ir pievienoti paskaidrojumi un dokumenti, kas ir nepieciešami lietas apstākļu noskaidrošanai.

No Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkta un 19.² panta sestās daļas 1. punkta izriet, ka pieteikumā nepieciešams juridiski pamatot apstrīdētās normas neatbilstību katrai pieteikumā norādītajai augstāka juridiskā spēka tiesību normai. Turklāt pieteikumā jāpamato, ka tieši šī neatbilstība izraisa pieteikuma iesniedzējam Satversmē noteikto pamattiesību aizskārumu.

Pieteikumā ietverts juridiskais pamatojums par apstrīdētās normas neatbilstību Satversmes 106. pantam un Satversmes 1. pantā ietvertajam samērīguma principam.

Taču Satversmes tiesa, izvērtējot Satversmes 106. panta pamattiesību saturu, ir norādījusi, ka Satversmes 106. pantā paredzētās tiesības var ierobežot likumā paredzētajos gadījumos, lai aizsargātu citu cilvēku tiesības, demokrātisko valsts iekārtu, sabiedrības drošību, labklājību un tikumību. Satversmes 106. pantā nostiprināto tiesību ierobežojumam ir jāatbilst šādām prasībām: 1) tam jābūt noteiktam ar likumu; 2) tam jāatbilst leģitīmam mērķim, kuru valsts vēlas sasniegt, nosakot šo ierobežojumu; 3) tam jāatbilst samērīguma principam (*sk.: Satversmes tiesas 2003. gada 20. maija sprieduma lietā Nr. 2002-21-01 2. punktu*). Līdz ar to, izvērtējot apstrīdēto normu, samērīguma principa pārkāpums vērtējams nevis Satversmes 1. panta, bet gan Satversmes 106. panta tvērumā.

Tādējādi pieteikums tikai daļā par apstrīdētās normas neatbilstību Satversmes 106. pantam atbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta un 19.² panta prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

nolēma:

1. Ierosināt Satversmes tiesā lietu „Par Izglītības likuma 50. panta 1. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 106. pantam” pēc Leona Cēberga (pieteikums Nr. 66/2012) konstitucionālās sūdzības.

2. Atteikties ierosināt lietu par Izglītības likuma 50. panta 1. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1. pantam.

3. Uzaicināt institūciju, kas izdevusi apstrīdēto aktu – Saeimu – līdz 2012. gada 9. jūlijam iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Satversmes tiesas 1. kolēģijas priekšsēdētājs

G. Kūtris